

Minister
Zdrowia

ZPP.050.124.2022.DL

Warszawa, 21 grudnia 2022

Pan

prof. Tomasz Grodzki

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenie Pana Krzysztofa Kwiatkowskiego, Senatora Rzeczypospolitej Polskiej, złożone podczas 52. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, w sprawie spożycia alkoholu w Polsce i realizacji Narodowego Programu Trzeźwości, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Odnosząc się do pytania pierwszego, w którym zwrócono się z prośbą o przekazanie danych dotyczących spożycia alkoholu na osobę w latach 2010-2021, wnioskowane dane przedstawiono w tabeli nr 1.

rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
spożycie	9,02	9,25	9,16	9,67	9,40	9,41	9,37	9,45	9,55	9,78	9,62	9,70

Tabela nr 1. Średnie spożycie na 1 mieszkańca w litrach 100% alkoholu.

Źródło: Obliczenia Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (do dnia 1 stycznia 2022 r. Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) na podstawie danych GUS. Przyjmuje się założenie, że w jednym litrze: piwa zawartych jest 5,5% alkoholu, wina (miodu pitnego) zawartych jest 12% alkoholu.

Szczegółowe informacje dotyczące spożycia poszczególnych kategorii napojów alkoholowych oraz struktury ich spożycia dostępne są na stronie internetowej Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom pod adresem: <https://kcpu.gov.pl/statystyki-i-raporty/statystyki/>.

Odnosząc się do drugiego pytania dotyczącego danych o kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu oraz spowodowanych wypadkach, uprzejmie informuję, że dane te publikowane są rokrocznie w raportach Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

W raporcie „Stan bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz działania realizowane w tym zakresie w 2021 r.” dostępnym na stronie internetowej pod adresem:

<https://www.krbrd.gov.pl/wp-content/uploads/2022/06/Stan-bezpieczenstwa-ruchu-drogowego-oraz-dzialania-realizowane-w-tym-zakresie-w-2021-r..pdf> wskazano, że:

- w 2021 r. kierujący będący pod wpływem alkoholu spowodowali 1602 wypadki (7%);
- wśród nietrzeźwych kierowców największy udział mają kierowcy samochodów osobowych (66,5%);
- w wypadkach przez nich spowodowanych zginęło aż 77,8% ofiar śmiertelnych wypadków, w których kierowca był pijany;
- w 2021 r. w porównaniu do 2020 r. odnotowano mniejszą liczbę wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców (spadek o ponad 3%). Wzrosła tylko liczba wypadków spowodowanych przez kierowców samochodów ciężarowych (14,3%);
- w 2021 r. w porównaniu do roku poprzedniego zanotowano znaczny spadek liczby ofiar śmiertelnych wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych motorowerystów (spadek o 42,9%) oraz niewielki wzrost liczby ofiar śmiertelnych wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierujących samochodami osobowymi (wzrost o 1,3%);
- ¾ wypadków spowodowanych przez kierowców będących pod wpływem alkoholu spowodowali kierowcy w wieku 25-59 lat. W wypadkach tych zginęło 65,1% ofiar śmiertelnych a 74,5% osób zostało rannych;
- najbardziej ofiarochłonne są wypadki powodowane przez młodych kierowców w wieku 18-24 lata. Wskaźnik ciężkości wypadków dla tej grupy wiekowej kierowców wynosi 18 zabitych na 100 wypadków i jest prawie dwukrotnie wyższy od wartości wskaźnika krajowego, podczas gdy dla pijanych sprawców w wieku 25-59 ciężkość wypadków wynosi 12.

Odnosząc się do pytania dotyczącego wieku inicjacji alkoholowej oraz spożycia napojów alkoholowych wśród osób do 25 roku życia, pomocne mogą być wyniki cyklicznych badań ankietowych ESPAD (*European School Survey Project on Alcohol and Drugs*) z edycji przeprowadzonej w 2019 r. na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18

lat)¹. Zgodnie z wynikami badania napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodziej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto-szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. W czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem piło jakiegokolwiek napoje alkoholowe 67,9% młodszych uczniów i 89,0% uczniów starszych. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodziej kohorty i 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodszych i 43,4% uczniów starszych. Z całym raportem z badania ESPAD można zapoznać się na stronie internetowej pod adresem:

<https://www.parpa.pl/images/file/Raport%20ESPAD%202019%20POLSKA-rev.pdf>

Odnosząc się do ostatniego pytania, dotyczącego wprowadzenia całkowitego zakazu reklamy napojów alkoholowych, uprzejmie informuję, że Ministerstwo Zdrowia dostrzega niepokojące aspekty dotyczące nieprawidłowości w postępowaniach w sprawach o przestępstwa prowadzenia nielegalnej reklamy napojów alkoholowych. Organy ścigania marginalizują problem przestępstwa prowadzenia nielegalnej reklamy napojów alkoholowych, czego efektem jest znikoma liczba spraw, które znajdują swój finał w sądzie (notoryczne umarzanie przestępstw z uwagi na znikomą społeczną szkodliwość czynu, czy umarzanie z uwagi na brak znamion czynu zabronionego, mimo, że ewidentnie ustawowe przesłanki przestępstwa zostały spełnione). Wydaje się, że taki stan rzeczy wynika m.in. z faktu traktowania przestępstwa prowadzenia nielegalnej reklamy napojów alkoholowych jako błahego i nie porównywalnego z powagą pozostałych spraw, którymi zajmują się Policja i Prokuratura.

Przestępstwo to wydaje się być abstrakcyjnym czynem, w przypadku którego brak jest osób pokrzywdzonych, który nie generuje żadnych szkód. Takiej postawie przeczą wyniki badań naukowych.

Przedstawiając powyższe informacje uprzejmie informuję, że jedynie podjęcie wspólnych działań w omawianym zakresie może przyczynić się do wyeliminowania problemów dotyczących przestrzegania przepisów ustawowych, co przełoży się na ograniczenie negatywnego wpływu reklam napojów alkoholowych na ogół społeczeństwa.

¹ J. Sierosławski, Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Instytut Psychiatrii i Neurologii).

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Maciej Miłkowski
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/